

КАЙТАНСЬКИЙ О. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист. У разі порушення законних прав та інтересів громадян у сфері охорони здоров'я відповідні державні, громадські або інші органи, підприємства, установи та організації, їх посадові особи і громадяни зобов'язані вжити заходів щодо поновлення порушених прав, захисту законних інтересів та відшкодування заподіяної шкоди.

Як свідчить світовий досвід, головним чинником, котрий найбільше зумовлює стан здоров'я, є спосіб життя, який ведуть діти і молодь. І перспектива поліпшення громадського здоров'я найбільше пов'язана з системною діяльністю щодо формування здорового способу життя населення. Доведено, що саме формування здорового способу життя є набагато ефективнішою й економічно доцільнішою стратегією, ніж постійне збільшення витрат на лікування наслідків нездорового способу життя, яке не забезпечує бажаного результату.

Спеціальні норми про сприяння здоровому способу життя встановлені Основами законодавства України про охорону здоров'я. Відповідно до ст. 32 Основ держава сприяє утвердженню здорового способу життя населення шляхом поширення наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного і фізичного виховання, здійснення заходів, спрямованих на підвищення гігієнічної культури населення, створення необхідних умов, в тому числі медичного контролю, для заняття фізкультурою, спортом і туризмом, розвиток мережі лікарсько-фізкультурних закладів, профілакторіїв, баз відпочинку та інших оздоровчих закладів, на боротьбу із шкідливими для здоров'я людини звичками, встановлення системи соціально-економічного стимулювання осіб, які ведуть здоровий спосіб життя.

В Україні формування здорового способу життя молоді стало важливою соціально-економічною та гуманітарною складовою державної політики, що знайшло своє відображення в численних законодавчих актах.

Очевидною є нагальна потреба у створенні комплексної законодавчої моделі, спрямованої на поліпшення здоров'я дітей та молоді України, і що така модель має бути побудована на засадах і принципах теорії і практики формування здорового способу життя, та охорони здоров'я населення.

Важливим кроком в побудові такої моделі стало прийняття Верховною Радою України постанови «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні «Молодь за здоровий спосіб життя» від 3 лютого 2011 року. В ній зазначається, що стан роботи щодо формування здорового способу життя молоді залишається складним, а іноді — навіть загрозливим для національної безпеки України.

У Рекомендаціях звертається увага та те, що значною мірою на стан здоров'я населення впливає екологічна ситуація в Україні. Негативно вплинули на здоров'я молоді наслідки світової економічної кризи. В контексті складних екологічних та соціально-економічних умов гострими стали проблеми бідності, безпритульності, безробіття, знижується контроль за якістю сільськогосподарської продукції, не на краще змінюється технологія її переробки, постає проблема забезпечення населення здоровим харчуванням.

Особливо підкреслюється низький рівень залучення населення України до занять фізичною культурою та спортом. Так, лише кожен п'ятий хлопець чи дівчина шкільного віку та кожен десятий студент чи студентка мають достатній рівень рухової активності оздоровчої спрямованості, що є одним із найнижчих показників у Європі.

В навчальних закладах спостерігається недотримання фізіологічно-го нормування розумового та фізичного навантаження в процесі зростання і розвитку дитячого організму. Учні шкіл мають на 40 відсотків більше загальноосвітнього навантаження порівняно з ровесниками з інших країн. Це саме стосується й студентської молоді в Україні. У дитячому та молодіжному середовищі зростає популярність малорухомого способу життя (комп'ютери, електронні ігри, перегляд телепередач тощо). Все більше переважають пасивні форми дозвілля, ризикована поведінка та різні форми залежності: алкоголь, наркотики, тютюнопаління тощо.

Спостерігається тенденція до зростання захворюваності на ВІЛ-інфекцію, що охоплює все нові верстви населення, зокрема дітей та молодь. Показники щодо туберкульозу в Україні вищі за відповідні у розвинутих країнах у 10–12 разів. Велика кількість молоді зловживає алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Недотримання здорового способу життя у молодіжному середовищі негативно впливає на репродуктивне здоров'я. Як наслідок, виникають проблеми демографічного розвитку та кризових проявів у функціонуванні інституту сім'ї.

В сучасних умовах за необхідне вбачається розвиток фізичної культури в початкових закладах. З огляду на це викликає заперечення виключення з навчальних планів підготовки бакалаврів вищих навчальних закладів фізичної культури як обов'язкової навчальної дисципліни, що негативно відобразиться на фізичному розвитку студентської молоді. На сьогодні відхилення у стані здоров'я визначаються медиками майже

у 90 відсотків студентів, серед яких більше половини мають незадовільний фізичний стан. Такий крок суперечить частині п'ятій ст. 12 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», якою передбачено включення загальноосвітніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами до своїх програм курсу фізичної культури, а також організація секцій для занять окремими видами спорту.

Видається доцільним перегляд програми фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах з метою розширення системи позашкільного фізичного виховання, широкого використання різних форм, методів та засобів фізичної культури для формування здорового способу життя.

Список використаних джерел

1. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993 р. № 2998-ХІІ //Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 16. – Ст. 167.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2901-ХІІ //Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19
3. Про Стратегію розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року: Указ Президента України від 27.09.2013 р. № 532/2013 //Офіційний вісник України. – 2013. – № 76. – Ст. 2815.
4. Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні «Молодь за здоровий спосіб життя»: Схвалено Постановою Верховної Ради України від 03.02.2011р. № 2992-VI //Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – Ст. 173.

МЕДВІДЬ А. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук

ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ БЕЗДОМНИХ ОСІБ І БЕЗПРИТУЛЬНИХ ДІТЕЙ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЮ

Малозабезпеченість як один із видів соціальних ризиків, із яким у більшості випадків зіштовхуються бездомні особи і безпритульні діти, на перший погляд, не викликає сумнівів. Проте не всі представники даної суспільної групи мають право на забезпечення з боку держави внаслідок скрутного матеріального становища, тому необхідним вбачається дослідити дане питання.